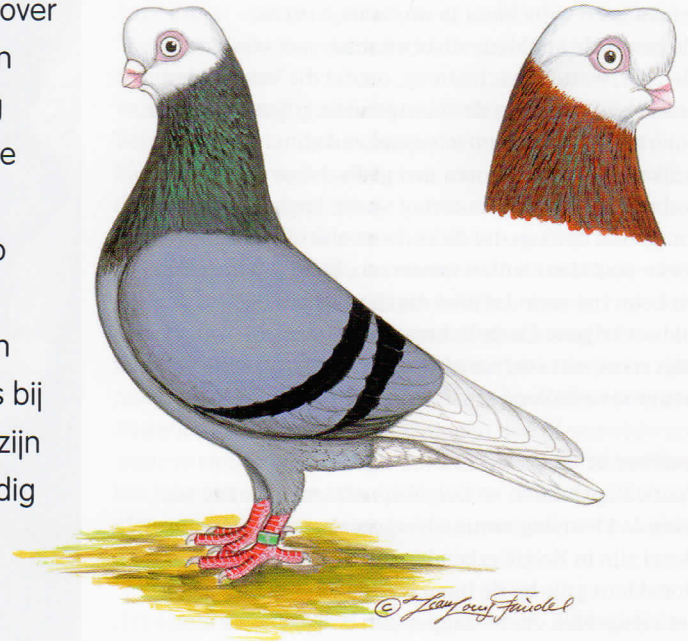

Onze kortsnavelige Tuimelaars, en in het bijzonder de Elbinger witkop

Zoals wellicht bekend schrijf ik regelmatig een artikeltje over duivenrassen in ons fraaie lijfblad Kleindier Magazine en zodoende vroeg duivenredacteur Jean le Blanc mij vorig jaar tijdens het keurmeestercongres om weer eens 'in de pen te klimmen.' Eén van de drie keuzerassen was de Elbinger witkop en aangezien ik een zekere affiniteit heb met wat extremere sierduivenrassen was de keuze snel gemaakt. Daar liep ook Thom Laming rond te scharrelen en aangezien hij al sinds jaar en dag nauw betrokken is bij de BKTC (speciaalclub waarin alle kortsnavelige rassen zijn vertegenwoordigd) liet hij weten dat het redelijk eenvoudig was om aan de nodige informatie te komen over dit betrekkelijk onbekende ras.

Tekst en foto's: John Hartman

Standaardtekening.

Een beperkt aantal liefhebbers

Kortsnavelige tuimelaars zijn door de jaren heen altijd door een beperkt aantal liefhebbers gehouden en geëxposeerd en de voornaamste reden zal ongetwijfeld zijn dat men bij deze rassen altijd een aantal koppels voedsterduiven nodig heeft. De snaveltjes bij deze rassen zijn nu eenmaal dermate kort dat het zelf grootbrengen van de eigen jongen

een probleem is. Het grootbrengen van jongen met een normale snavel door 'kortsnavels' gaat overigens wel weer goed! Wanneer we tegenwoordig een collectie kortsnavels op tentoonstellingen zien is het opvallend dat ze nu, in tegenstelling tot pakweg een jaar of 30 geleden, steeds in een prima conditie worden voorgebracht. Het zijn gelukkig levenslustige en vitale duifjes en dat geeft deze rassen natuurlijk alle bestaansrecht.

Ook bij deze zwarte een wat beter afgedekte rug en de snavel staat er wat recht in.

Deze zwarte kan wat korter en de vleugels kunnen wat strakker gedragen.

Kopstudie van een mooie zwarte, oograndjes mogen iets fijner en de snavel staat er wat recht in.

Modegril van de laatste decennia?

Wie denkt dat deze rassen met bijzonder korte snavels een modegril is van de laatste decennia komt bedrogen uit. Al in de 17^e eeuw werden ze in grote aantallen gefokt en gecreëerd in Boeddhistische landen in Azië, zoals India en ook toen al waren ze bijzonder vruchtbaar. In de late middeleeuwen zijn een groot aantal van deze kortsnavelige duivensoorten over land verhuisd naar met name wat men tegenwoordig Oost-Europa noemt en naar Engeland. Engeland met haar Engelse kortvoorhoofd tuimelaar en de vele rassen uit het vroegere Pruisen (tegenwoordig voor het grootste deel Polen), maar ook Tsjechië, Hongarije en Oostenrijk schetsen dit beeld nadrukkelijk.

Verskillende rassen

Globaal zijn de kortsnavelige tuimelaars onder te verdelen in de rondkoppige rassen, zoals met name de Altstämmer en de Engelse kortvoorhoofd tuimelaar, de beide oudste rassen van de groep. Daarnaast zijn er de 'Valkenetachtigen,' zoals de Korte Wener, de Prager en de Budapestster, die ontstaan zijn door kruisingen van lokale rassen met de Altstämmer en met.... jawel, de zogenaamde Saksische Indianer, een rond 1920 uitgestorven Valkenettenras met een veel kleiner type dan de huidige Indianers en Valkenetten. Vandaar de soms brede en rode oogranden bij diverse kortsnavelige tuimelaars.

Via deze Saksische Indianer komen we bij drie oorspronkelijke rassen waaruit alle andere kortsnavels bij de Tuimelaars zijn ontstaan. De Indianer is er daar één van, de beide anderen zijn de Altstämmer en de Engelse kortvoorhoofd. Er is door de eeuwen heen door vele fokkers wat afgekruist en nog steeds gebeurt dat met de regelmaat van de klok, ook bij de Elbinger, maar daarover later meer.

Speciaalclub BKTC

De BKTC is in ons kleine landje de speciaalclub die de belangen van deze rassen behartigt, maar al decennia geleden is besloten tot een internationaal samenwerkingsverband, de IKC, daar is de Europese samenwerking heel wat beter voor elkaar dan in de EU. Met name door regelmatig Europese shows te organiseren wordt er gewerkt aan Europese eenheid. Op deze shows keuren louter en alleen specialisten die de fijne kneepjes van het vak kennen en

direct in de gaten hebben of er gekruist is met een of ander ras. Dat laatste is door de veelheid rastypische eigenschappen vaak geen kleinigheid.

Maar zoals gezegd gaan we één ras in het bijzonder onder de loep nemen, de Elbinger Witkop

Ongeveer 200 jaar geleden is dit ras ontstaan in en om Elbing, destijds een stad in West-Pruisen, vlakbij de Oostzee en tegenwoordig gelegen in Polen. De literatuur weet te vermelden dat het ras met name werd gehouden als vliegduif voor duurvluichten. Op zeker moment was er een flinke duivenclub met een dikke 150 leden die uitsluitend Elbingers fokten. Het schijnt dat de hemel zwart zag van de Elbingers als die op de vlucht waren. Tegenwoordig de 'natte droom' voor elke duivenliefhebber die zijn eigen ras in zulke aantallen boven de stad ziet vliegen, toch? In die streek was het fokken van witkoppige rassen erg populair. Zo was er bijvoorbeeld ook de Gumbiner witkop. Deze tekening werd op zeker moment gekoppeld aan een kortsnavelig tuimelaartje en ook hier waren Altstämmer en Saksische Indianers van de partij om van deze soep één uniform ras te koken. Door de jaren heen zijn er zoveel Elbingers naar het westen getransporteerd, met name naar Berlijn en omstreken, dat er in Elbing nog maar nauwelijks goede Elbingers voorkwamen en zodoende zag men zich genoodzaakt om een ander ras in te kruisen. In eerste instantie werd er gekozen voor Engelse kortvoorhoofd tuimelaars, Baldheads wel te verstaan. Het effect was echter desastreus. Het gerstekorrelsnaveltje van dat ras en de vleugeldracht (onder de staart!) bleken dermate sterk te vererven dat het ras er alleen maar op achteruit is gegaan. Tot op de dag van vandaag komen deze fouten -met name de vleugeldracht-, nog regelmatig bovendrijven. Veel is er echter al weer hersteld door het inkruisen van Altstämmer, Korte Weners en Reinogen, en dan praten we al gauw over een 100 jaar geleden. Zoals vele rassen is ook het aantal Elbingers tijdens de Tweede Wereldoorlog drastisch gereduceerd. Met de nog overgebleven restanten is de draad weer opgepakt, met name in Duitsland worden nog regelmatig grotere aantallen geshowd. In ons land zien we ze helaas nog maar sporadisch.

Een roodsilver, let op de mooie brede kop en sterke snavel.

Hoe moet de Elbinger er uitzien?

We hebben op de eerste plaats te maken met een klein duifje, zoals alle kortsnavelige tuimelaars. Het duifje moet een kokette indruk maken met haar opgerichte stand en korte beentjes.

De staart moet ook kort zijn en de vleugeldracht 'normaal,' dat wil zeggen boven de staart en de rug goed afdekkend. De borst is breed en van voren de vleugels goed afdekkend, er moet ook een zekere borstdiepte worden getoond.

De hals zien we graag slank, ietsje naar achteren gebogen. Op zich lijkt dat allemaal niet zo spectaculair, maar er zijn toch legio fouten voorhanden. Vaak zien we een wat afzakende vleugeldracht (Engelse kortvoorhoofd tuimelaar; een erfenis!) en ook zijn de dieren rijkelijk aan de lange kant, met name bij de wat zeldzamere varianten als rood en geel. Ook zijn er nogal wat smallere dieren met wat te weinig borst.

Waar draait het in eerste instantie om? Juist ja, de kop en snavel!

Afgezien van de Engelse kortvoorhoofd tuimelaar draait het bij de kortsnaveligen op de eerste plaats om de kop en de snavel en dus staat dit bij de Elbinger bovenaan bij de volgorde van beoordeling. De omschrijving is eenvoudig, maar de realiteit is dat nou net helemaal niet.

Gevraagd wordt een uitgesproken dobbelsteenvormige kop, dus van opzij bezien een markante kop met duidelijk zichtbare hoeken, zowel aan de voor- als achterkant. Een dobbelsteen heeft gelijke zijden en dus moet de kop aan de voorkant, boven de snavel niet alleen steil zijn, maar ook zo breed mogelijk. De Duitsers praten in dit geval over een kop met 'Stirn!'

De bovenkop moet vlak zijn, met in het middel een klein kuiltje waardoor de achterhoofdsknobbel duidelijk geaccentueerd wordt en goed zichtbaar moet zijn. Van boven bezien moet de kop overal even breed zijn. De snavel is zeer kort en dik, naar beneden gericht. Een denkbeeldige lijn van de snavel loopt door of net onderlangs het oog.

Bij deze zwarte is het gewenste kuiltje op de bovenkop goed zichtbaar!

Een prachtige Elbinger kop!

Wat kan er allemaal fout?

- Te smalle kop,
- te weinig markante kop, met name aan de achterzijde,
- te lage of vlakke voorkop,
- te spitse snavel,
- hoornarme snavel,
- ondersnavel te zwak.

En zo zijn er nog wel een paar meer op te noemen...

En verder?

Gestreefd wordt naar een zo helder mogelijk pareloog, maar iets rode adering is bij een wat ouder dier wel toegestaan. Donkere of gebroken ogen zijn natuurlijk ernstige fouten en leiden tot een uitsluiting.

De oograndjes zijn smal, vlak en bleek tot licht roodachtig. Zeer zeker niet de randen van bijvoorbeeld een Budapester of Korte Wener!

De tekening is min of meer een monniktekening. De kop, staart met onderrug en slagpennen zijn wit, minstens zes witte slagpennen aan beide zijden.

De koptekening moet scherp afgetekend zijn en de grens tussen wit en gekleurd moet ongeveer 0,5 cm onder de ogen en snavel doorlopen.

In een Duitse brochure staat vermeld dat er nog wel eens Reinogen worden ingekruist als de kleur de overhand krijgt, het blijkt dat de gewenste tekening in de tweede generatie al weer terug is. Dat ligt, ondanks de vele kruisingen, toch behoorlijk vast.

Het aantal kleurslagen is niet bijzonder groot, de lakkleuren zwart, dun, rood en geel en de gebanden in blauw, blauwzilver, roodzilver en geelzilver. Ook zijn er nog blauwgekrasten. Ondanks dat de kleur helemaal aan het einde van de beoordeling vermeld staat worden er nog heel behoorlijke eisen aan kleurkwaliteit gesteld. Hoe mooi een dier ook is, met een echte 'rotkleur' komt het beestje op de show niet echt ver.

In Nederland zien we vrijwel nooit Elbinger witkoppen, maar als u na het zien van de mooie plaatjes én in de wetenschap dat het aanhankelijke en rustige duifjes zijn, toch eens wat meer wilt weten van dit oude ras, dan kunt u via het contactformulier op de BKTC site contact opnemen met de enthousiaste secretaris Aad Stout, of de voorzitter sinds jaar en dag, Thom Laming. Ik hoop dat u veel leesplezier hebt mogen beleven. ●